

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.2.25.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na zapytanie poselskie nr 2418 Pana Posła Norberta Pietrykowskiego, „w sprawie wystąpienia przedstawiciela MRPiPS w odpowiedzi na pytanie 308 posła Tadeusza Tomaszewskiego w sprawie planów MRPiPS mających na celu rozwiązanie problemów osób urodzonych w latach innych niż w 1953 r. przechodzących na wcześniejszą emeryturę”, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Celem projektu ustawy opracowanego w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, wpisanego do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD204, jest umożliwienie osobom urodzonym w latach innych niż rok 1953 i pobierającym emeryturę wcześniejszą, ustalenia wysokości emerytury powszechnej bez pomniejszania podstawy jej obliczenia o sumę kwot pobranych emerytur wcześniejszych¹. W tym miejscu należy zaznaczyć, iż osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r., co do zasady objęte nowym systemem emerytalnym, uzyskały możliwość nabycia prawa do emerytury wcześniejszej, obliczanej według starych reguł. Oznacza to, że na jej wysokość wpływ miały okresy składkowe (liczone po 1,3% podstawy wymiaru emerytury za każdy rok) i nieskładkowe (liczone po 0,7% podstawy wymiaru emerytury za każdy rok), część socjalna emerytury stanowiąca 24% kwoty bazowej, wysokość zarobków uzyskanych w okresie 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub z okresu 20 lat kalendarzowych wybranych dowolnie z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. Były to zatem zasady korzystniejsze w zestawieniu z emeryturami z nowego systemu, na których wysokość mają wpływ składki zewidencjonowane na koncie ubezpieczonego, kapitał początkowy oraz długość średniego dalszego trwania życia, przy czym nie uwzględnia się okresów nieskładkowych i nie ma części socjalnej.

Należy zauważyć, iż osoby uprawnione do emerytury wcześniejszej uzyskały jednocześnie możliwość przejścia na emeryturę powszechną wraz z osiągnięciem określonego ustawowo wieku (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn), a zatem nabyły swego rodzaju prawo do „emerytury po emeryturze”. Co istotne, podczas pobierania emerytury wcześniejszej kwota składek zapisanych na koncie ubezpieczonego i kapitał początkowy są ciągle waloryzowane, a także zmniejsza się długość dalszego trwania życia, które to czynniki wpływają na wysokość przyszłej emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Powstaje zatem sytuacja, w której, im dłużej pobierana jest emerytura wcześniejsza i odsuwany moment przejścia na emeryturę powszechną, tym wysokość tego drugiego świadczenia staje

¹Sytuację prawną emerytów urodzonych w roku 1953 uregulowano przepisami uchwalonej 19 czerwca 2020 r. ustawy zmieniającej ustawę emerytalną.

się wyższa, mimo braku wkładu w postaci składek, jeżeli osoba uprawniona nie kontynuuje zatrudnienia, a jednocześnie konsumuje wniesione w okresie aktywności zawodowej składki ubezpieczeniowe.

Aby zapobiec opisanemu mechanizmowi, do porządku prawnego wprowadzono regulację prawną ujętą w art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, nakazująca pomniejszenie podstawy obliczenia emerytury powszechnej o sumę kwot pobranych emerytur wcześniejszych. Ustawa wprowadzająca ten przepis została uchwalona 11 maja 2012 r. i weszła w życie 1 stycznia 2013 r. Fakt ten spowodował, że niektórzy uprawnieni pobierający emeryturę wcześniejszą zostali zmianą prawa zaskoczeni i nie mieli możliwości podjęcia działań zapobiegających jej niekorzystnym skutkom. Z myślą o tej grupie opracowany został omawiany projekt ustawy. Nie można jednak pominąć faktu, że uszczerbek, jakie doznały osoby urodzone w rocznikach innych niż 1953, wynikający ze zbyt krótkiego okresu *vacatio legis* ustawy zmieniającej z dnia 11 maja 2012 r., jest mniejszy niż w przypadku kobiet z rocznika 1953. Ubezpieczeni z roczników innych niż 1953 o tym, że zastosowanie wobec nich znajdzie mechanizm pomniejszania, dowiadawali się znacznie wcześniej, bo od 2 do 6 lat przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Zapewniało im to większe możliwości działania od tych, którymi dysponowały osoby urodzone w roku 1953, łącznie z możliwością zawieszenia prawa do emerytury wcześniejszej i kontynuacji zatrudnienia bez jej pobierania, a zatem i bez ryzyka pomniejszenia podstawy obliczenia emerytury powszechnej.

Fakt, iż uszczerbek poniesiony przez osoby z roczników innych niż 1953 jest mniejszy, niż w przypadku osób urodzonych w roku 1953, w powiązaniu z możliwością korzystania z przywileju emerytury wcześniejszej, a następnie skorzystania z prawa przejścia na emeryturę powszechną, uzasadnia zaproponowane w projekcie rozwiązania w zakresie konstrukcji kompensaty wobec przywołanych roczników wadliwie ukształtowanego *vacatio legis* przepisów uchwalonych w 2012 r. Prawo do ustalenia wysokości emerytury powszechnej bez pomniejszania podstawy jej obliczenia o sumę kwot pobranych emerytur wcześniejszych w stosunku do osób, które skutków wprowadzenia art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej nie odczuły tak, jak osoby urodzone w roku 1953, stanowi rozwiązanie przywracające stan prawny zgodny z Konstytucją oraz podstawowymi zasadami prawa ubezpieczeń społecznych.

W tym miejscu należy również podkreślić, że zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązania spowodują, że przykładowo przeliczona emerytura powszechna dla osób w wieku 70 lat będzie wyższa niż przy obecnych zasadach. I tak dla mężczyzny urodzonego w roku 1952, zarabiającego 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, który rozpoczął pracę w wieku 20 lat i w wieku 60 lat przeszedł na emeryturę wcześniejszą, prognozowana wysokość emerytury wcześniejszej na 1 marca 2026 r. wynosiłaby 4 231,60 zł, zaś emerytura przeliczona w wieku 70 lat na ten sam dzień, po zmianach, wynosiłaby 6 971,99 zł. W przypadku natomiast kobiety urodzonej w roku 1954, przy zachowaniu powyższych założeń, prognozowana wysokość emerytury wcześniejszej na 1 marca 2026 r. wynosiłaby 3.597,15 zł, zaś wysokość emerytury przeliczonej w wieku 70 lat, po zmianach, 5 816,04 zł.

Jednocześnie wskazać należy, że przywołany projekt znajduje się w rządowym procesie legislacyjnym, a o jego ostatecznym kształcie zdecyduje Stały Komitet Rady Ministrów, Rada Ministrów, a w dalszej kolejności – Sejm i Senat.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/